

Sygn. akt VIII **Pa 130/17**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 grudnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w G. VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Małgorzata Andrzejewska (spr.)
Sędziowie:	SSO Patrycja Bogacińska-Piątek SSR del. Magdalena Kimel
Protokolant:	Ewa Gambuś

po rozpoznaniu w dniu 7 grudnia 2017r. w G.

sprawy z powództwa U. K. (K.)

przeciwko Szkole Podstawowej nr (...) im. M. D. w G.

o urlop dla poratowania zdrowia

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w G.

z dnia 10 maja 2017 r. **sygn. akt** VI P 526/16

1) zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1 i 3 w ten sposób, że oddala powództwo;

2) odstępuje od obciążania powódki kosztami procesu.

(-) SSR del. Magdalena Kimel (-) SSO Małgorzata Andrzejewska (spr.) (-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt VIII Pa 130/17

UZASADNIENIE

Powódka U. K. domagała się nakazania pozwanemu pracodawcy Szkole Podstawowej nr (...) im. M. D. w G. udzielenia jej urlopu dla poratowania zdrowia w okresie od dnia 1 września 2016 r. do dnia 31 sierpnia 2017 r.

Na uzasadnienie żądania podała, że od 27 lat wykonuje w pozwanej szkole zawód nauczyciela, z czego 25 lat przepracowała w pełnym wymiarze zajęć. W ocenie powódki spełnia ona wszystkie ustawowe przesłanki nabycia prawa do urlopu dla poratowania zdrowia, a twierdzenie dyrektora pozwanej szkoły o obowiązku legitymowania się 7-letnim

stażem pełnowymiarowej pracy w okresie ostatnich 7 lat bezpośrednio poprzedzających złożenie wniosku o urlop nie ma oparcia w przepisach Karty Nauczyciela.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa podając, że warunek zatrudnienia w pełnym wymiarze zajęć powinien być odnoszony do 7 lat poprzedzających złożenie wniosku o urlop.

Na rozprawie w dniu 28 kwietnia 2017 r. powódka ograniczyła żądanie pozwu, domagając się nakazania pozwanej udzielenia jej urlopu dla poratowania zdrowia w okresie od dnia 28 kwietnia 2017 r. do dnia 31 sierpnia 2017 r.

Wyrokiem z dnia 10 maja 2017 r. Sąd Rejonowy w G. nakazał pozwanej udzielenie powódce urlopu dla poratowania zdrowia w okresie od 10 maja 2017 r. do 31 sierpnia 2017 r. W pozostałym zakresie powództwo zostało oddalone.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że powódka jest zatrudniona w pozwanej szkole nieprzerwanie od dnia 1 września 1989 r. i wykonuje obowiązki nauczyciela języka polskiego. W okresie lat szkolnych od 1989/1990 do 2011/2012 powódka pracowała w pełnym wymiarze zajęć. Następnie w latach szkolnych 2012/2013 i 2013/2014 była zatrudniona w niepełnym wymiarze zajęć 0,89 etatu (16/18 godzin zajęciowych). Aktualnie, od roku szkolnego 2014/2015, powódka ponownie pracuje w pełnym wymiarze zajęć.

Ustalono, że orzeczeniem lekarskim z dnia 22 sierpnia 2016 r. lekarz specjalista otolaryngolog, na podstawie przeprowadzonego badania lekarskiego, stwierdził, że powódka ze względu na stan zdrowia wymaga udzielenia urlopu dla poratowania zdrowia od dnia 1 września 2016 r. do dnia 31 sierpnia 2017 r. W dniu 23 sierpnia 2016 r. powódka wniosła o udzielenie jej urlopu dla poratowania zdrowia w ww. okresie. W chwili złożenia wniosku powódka legitymowała się 25-letnim stażem pracy w pełnym wymiarze zajęć.

Z dalszych ustaleń Sądu wynika, że pismem z dnia 5 września 2016 r. Dyrektor pozwanej szkoły poinformował powódkę, że nie spełnia warunków koniecznych do nabycia prawa do urlopu zdrowotnego z art. 73 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karty Nauczyciela, wskazując równocześnie, że w okresie ostatnich 7 lat bezpośrednio poprzedzających złożenie 1 wniosku o urlop zdrowotny powódka nie świadczyła pracy w pełnym wymiarze zajęć”.

Sąd ustalił również, że na dzień wyrokowania powódka nie nabyła prawa do emerytury.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Rejonowy uznał, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

W rozważaniach prawnych powołano art. 73 ust. 1, 2, 3 i 4 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2016 r. poz. 1379).

Sąd stwierdził, że poza sporem pozostawało, iż w chwili wystąpienia z wnioskiem o udzielenie urlopu dla poratowania zdrowia, jak również w momencie wyrokowania, powódka była zatrudniona w pozwanej szkole w pełnym wymiarze zajęć na czas nieokreślony. Bezspornym było również, że orzeczeniem z dnia 22 sierpnia 2016 r. lekarz ubezpieczenia zdrowotnego orzekł, iż ze względu na stan zdrowia, powódka wymaga udzielenia urlopu dla poratowania zdrowia w okresie od 1 września 2016 r. do dnia 31 sierpnia 2017 r., a bezpośrednio przed ww. datą rozpoczęcia urlopu powódka była zatrudniona w pozwanej szkole przez okres 7 lat. Niekwestionowanym było także, że przez dwa lata w ramach całego stażu pracy powódki (rok szkolny 2012/2013 i 2013/2014) była ona zatrudniona w niepełnym wymiarze zajęć, tj. 0,89 etatu (16/18 godzin zajęciowych).

Sąd pierwszej instancji wskazał, że w świetle art. 73 ust. 1 Karty Nauczyciela przesłankami warunkującymi nabycie przez nauczyciela uprawnienia do pierwszego urlopu dla poratowania zdrowia są:

- zatrudnienie w pełnym wymiarze zajęć,
- zatrudnienie na czas nieokreślony,
- przepracowanie co najmniej 7 lat w szkole.

Rozstrzygnięcia, w ocenie Sądu wymagało - po pierwsze - czy warunek „po przepracowaniu co najmniej 7 lat w szkole” jest warunkiem odrębnym od warunku „zatrudnienia w pełnym wymiarze zajęć na czas nieokreślony”. Innymi słowy, czy dla nabycia prawa do ww. urlopu wystarczającym jest zatrudnienie nauczyciela w pełnym wymiarze zajęć na czas nieokreślony w momencie złożenia przez niego wniosku o jego udzielenie i uprzednie przepracowanie w szkole co najmniej 7 lat bez względu na wymiar zajęć, czy też koniecznym jest nie tylko zatrudnienie w pełnym wymiarze zajęć na czas nieokreślony w momencie ubiegania się o omawiany urlop ale w całym okresie owych 7 lat pracy w szkole. Po drugie, w przypadku stwierdzenia, że ustawodawca wymaga dla udzielenia urlopu dla poratowania zdrowia legitymowania się przez nauczyciela 7 letnim okresem zatrudnienia w pełnym wymiarze zajęć, rozważenia wymagało w jakiej relacji okres ten winien pozostawać w stosunku do daty jego rozpoczęcia, tj. czy może to być dowolne 7 lat z okresu całego zatrudnienia, czy też pozostające w pewnym związku z datą udzielenia urlopu.

W ocenie Sądu Rejonowego art. 73 ust. 1 Karty Nauczyciela wymaga przepracowania 7 lat pracy w szkole w pełnym wymiarze zajęć, przy czym wymagane jest by okres ten pozostawał w związku z potrzebą udzielenia urlopu dla poratowania zdrowia. Prezentowaną tezę uzasadniają wyniki wykładni funkcjonalnej.

Uzasadniając powyższe stanowisko stwierdzono, że źródłem wątpliwości co do wykładni przywołanego przepisu jest sposób jego sformułowania. W ocenie Sądu Rejonowego, wykładnia językowa nie jest zatem środkiem ich rozwiązania. Nie ma zaś wątpliwości, że jeżeli rezultaty wykładni językowej nie pozwalają na uzyskanie jednoznacznego rezultatu, interpretator uprawniony jest do odwołania się do wykładni pozajęzykowej, w tym funkcjonalnej, a zatem odwołujące się do celu interpretowanej regulacji prawnej. Z założenia bowiem służy ona rozstrzygnięciu tych wątpliwości, których nie zdołała usunąć wykładnia językowa. Co więcej, pozwala ona nawet odstąpić od wyników wykładni językowej w sytuacjach gdy ściśle literalne interpretowanie zapisu ustawowego uniemożliwiłoby zastosowanie przepisu bądź prowadziło do zniekształcenia albo wypaczenia jego treści (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2001 r., I KZP 22/01, Biul. SN 2001/10/17; uchwała Sadu Najwyższego z dnia 30 września 1998 r., I KZP 11/98, OSNKW 1998/9-10/44).

Wskazano, że drobiazgowo próby wykładni językowej art. 73 ust. 1 Karty Nauczyciela były podejmowane przez Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 13 grudnia 2012 r. (II PK 137/12, OSNAPiUS 2013/21-22/245). W uzasadnieniu tego orzeczenia stwierdzono, iż oddzielenie zwrotu - po przepracowaniu co najmniej 7 lat w szkole - przecinkiem od pierwszej części zadania - nauczycielowi zatrudnionemu w pełnym wymiarze zajęć na czas nieokreślony - wskazywałoby, że jest to warunek odrębny, niezwiązany z wymaganiem zatrudnienia w pełnym wymiarze zajęć. Z drugiej jednak strony, Sąd Najwyższy zauważył, że w doktrynie podnosi się, iż przecinek pełnić może również funkcję spójnika budującego określenie szeregowe i służy do oddzielenia elementów wyliczenia, co umożliwia interpretowanie, że stanowi on wówczas odpowiednik spójnika koniunkcji. Ponadto, Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że w myśl § 56 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie "Zasad techniki prawodawczej" (Dz.U. Nr 100, poz. 908), w obrębie artykułu (ustępu) zawierającego wyliczenie wyróżnia się dwie części: wprowadzenie do wyliczenia oraz punkty; wyliczenie może kończyć się częścią wspólną, odnoszącą się do wszystkich punktów". Mając to na uwadze Sąd Najwyższy stwierdził, że „można by przyjąć, iż w komentowanym przepisie wprowadzeniem jest fraza: „dyrektor szkoły udziela urlopu dla poratowania zdrowia nauczycielowi”, a wyliczone warunki odnoszące się do nauczyciela to: 1) zatrudnienie w pełnym wymiarze zajęć, 2) zatrudnienie na czas nieokreślony, 3) przepracowanie co najmniej 7 lat w szkole, tj., że pierwsze dwa dotyczą czasu aktualnego z daty składania wniosku o urlop, trzeci zaś okresu bezpośrednio poprzedzającego”. Sąd Najwyższy natychmiast jednak zaznaczył w toku prowadzonego wywodu, że „omawiany przepis ma postać zdania wielokrotnie złożonego o odwróconym szyku”. Stosując zaś powszechnie przyjęte reguły składni języka polskiego Sąd ten zauważył, że „podmiotem w zdaniu jest rzeczownik „dyrektor”, a orzeczeniem czasownik „udziela”, a z punktu widzenia czasownika „udziela” jego dalszym dopełnieniem, odpowiadającym na pytanie: komu?, jest rzeczownik „nauczycielowi”, który z kolei określa przydawka integralna (wyznaczająca zakres tego rzeczownika) „zatrudnionemu w pełnym wymiarze zajęć na czas nieokreślony”. Prowadząc dalsze rozważania Sąd Najwyższy stwierdził, że analiza logiczno-gramatyczna komentowanego przepisu prowadziłaby do wniosku, iż „przepracować” co najmniej 7 lat w szkole ma nauczyciel

zatrudniony w pełnym wymiarze zajęć na czas nieokreślony, jednakże wobec przedstawionych wątpliwości - jakimi skutkuje zastosowanie reguł językowych – koniecznym jest odwołanie się do wykładni funkcjonalnej.

W ślad zatem za stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w przywołanym orzeczeniu, Sąd Rejonowy dokonał w przedmiotowej sprawie wykładni funkcjonalnej omawianej regulacji mając na uwadze, iż warunek przepracowania co najmniej 7 lat w szkole należy interpretować zgodnie z prewencyjnym celem urlopu dla poratowania zdrowia, który przysługuje w celu poprawy stanu zdrowia i zapobieżenia eliminacji nauczyciela z zawodu z uwagi na niezdolność do pracy w związku z chorobą zawodową, a prawdopodobieństwo wystąpienia choroby zawodowej (choroby narządu głosu spowodowanej nadmiernym wysiłkiem głosowym) u nauczyciela rośnie wraz z długością okresu zatrudnienia w zawodzie nauczyciela oraz wraz z rozmiarem wykonywanych obowiązków i związanym z tym większym obciążeniem dla zdrowia.

W konsekwencji, w ocenie Sądu zasadnym jest twierdzenie, że urlop dla poratowania zdrowia przysługuje nauczycielowi po przepracowaniu 7 lat w szkole w pełnym wymiarze zajęć na czas nieokreślony. W świetle przywołanego wyżej celu tego urlopu oraz faktu, że rozmiar wykonywanych obowiązków przekłada się na obciążenie dla zdrowia - a to z kolei na potrzebę udzielenia urlopu - trudno byłoby zaakceptować twierdzenie, że omawiane szczególne uprawnienie przysługuje również nauczycielom, którzy wprawdzie przepracowali 7 lat w szkole ale w minimalnym wymiarze zajęć. Tezę, zgodnie z którą warunek „przepracowania 7 lat w szkole” dotyczy zatrudnienia w pełnym wymiarze zajęć przez te 7 lat wyraził również Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 13 stycznia 2015 r. (II PK 70/14, Legalis nr 1180573).

Sąd Rejonowy stwierdził, że skoro zaś poza sporem pozostawało, że powódka przepracowała w szkole 7 lat w pełnym wymiarze zajęć na czas nieokreślony, to w rezultacie rozstrzygnięcia wymagało w jakiej relacji okres ten winien pozostawać w stosunku do daty udzielenia urlopu.

Rozstrzygając tę kwestię Sąd ten miał na uwadze, że w uzasadnieniu przywołanego orzeczenia Sąd Najwyższy wyraził ogólny pogląd, iż „nauczyciel ma prawo do pierwszego urlopu dla poratowania zdrowia po przepracowaniu co najmniej 7 lat w zawodzie nauczyciela w pełnym wymiarze zajęć, bezpośrednio przypadających przed datą rozpoczęcia urlopu dla poratowania zdrowia”. Nie można jednak pomijać, że o ile wyrażając przywołane stanowisko Sąd Najwyższy analizował i uzasadniał kwestię wymogu pracy przez 7 lat w pełnym wymiarze zajęć, to nie czynił tego w stosunku do wymogu okresu w jakim lata te winny przypaść w stosunku do daty udzielenia urlopu. Ponadto, kwestii tej nie dotyczyła istota rozpatrywanej wówczas sprawy.

W ocenie Sądu Rejonowego, rozważając spełnienie wymogu przepracowania 7 lat w szkole w pełnym wymiarze zajęć nie można - z jednej strony - abstrahować od relacji w jakiej okres ten pozostaje w stosunku do rozpoczęcia tego urlopu. Nie trudno bowiem wyobrazić sobie sytuację nauczyciela, który spośród 27 lat pracy w szkole – po których składa wnioski o rzeszony urlop - jedynie pierwszych siedem przepracował w pełnym wymiarze zajęć, a kolejne 20 minimalnym wymiarze. W takiej sytuacji, biorąc pod uwagę wcześniej omawianą istotę i cel urlopu dla poratowania zdrowia, brak byłoby podstaw do stwierdzenia, że wspomniane 7 lat pracy uzasadniają jego udzielenie, bez względu na relację w stosunku do momentu rozpoczęcia urlopu.

Z drugiej zaś strony, przyjęcie sztywno określonego wymogu by okres ten musiał przypadać „bezpośrednio” przed datą rozpoczęcia urlopu dla poratowania zdrowia, może niejednokrotnie prowadzić w konsekwencji do sytuacji, w których – jak w przedmiotowej sprawie – skutki jego zastosowania będą w sposób ewidentny prowadziły do nieracjonalnego zaprzeczenia omawianego wcześniej celu tego urlopu. Sąd podkreślił tutaj, że spośród 27 lat pracy w tej szkole, w której powódka ubiegała się o udzielenie urlopu, jedynie 2 lata przepracowała w niepełnym wymiarze zajęć - chociaż nieznacznie obniżonym bo wynoszącym 16/18 etatu - przy czym przypadały one właśnie w okresie 7 lat bezpośrednio poprzedzających datę rozpoczęcia żadanego urlopu ((...) i (...)).

Rozważając zatem tę kwestię Sąd miał na uwadze, że prawdopodobieństwo wystąpienia choroby zawodowej (choroby narządu głosu spowodowanej nadmiernym wysiłkiem głosowym) u nauczyciela rośnie wraz z długością okresu zatrudnienia w zawodzie nauczyciela oraz wraz z rozmiarem wykonywanych obowiązków i związanym z tym większym obciążeniem dla zdrowia. Przy tak określonym celu omawianego urlopu, zastosowanie wykładni funkcjonalnej

proceedzi do wniosku, że wymóg przepracowania 7 lat w szkole w pełnym wymiarze zajęć należy odnosić do okresu pozostającego w istotnym związku z datą udzielenia urlopu, który wymaga oceny w ramach każdego konkretnego przypadku.

W przypadku zaś sytuacji powódki, okres 25 lat pracy w szkole w pełnym wymiarze zajęć, w oczywisty sposób pozostaje w istotnym związku z aktualną potrzebą ratowania zdrowia i dostatecznie uzasadnia udzielenie żadanego urlopu.

W rezultacie Sąd orzekł jak w sentencji uznając równocześnie, że w świetle wartości i celu jakie leżą u podstaw instytucji urlopu dla poratowania zdrowia nauczyciela, inne rozstrzygnięcie przedmiotowej sprawie byłoby dla powódki jaskrawo krzywdzące.

Sąd oddalił powództwo w pozostałym zakresie bowiem z istoty rzeczy brak było podstaw do nakazania pozwanej udzielenie powódce urlopu dla poratowania zdrowia w okresie poprzedzającym datę wyrokowania.

Na zakończenie rozważań Sąd wskazał, że zgodnie z orzecnictwem Sądu Najwyższego, ocena, czy powódka spełniła warunek zatrudnienia w pełnym wymiarze zajęć w odpowiednim okresie poprzedzającym wystąpienie z wnioskiem o urlop dla poratowania zdrowia, nie może ograniczyć się do sprawdzenia liczby godzin zajęć składających się na jej pensum w tym okresie. Konieczne jest bowiem rozważenie, czy ewentualne ograniczenia wymiaru jej zajęć (pensum) zostały zgodnie z prawem i skutecznie wprowadzone (wyrok z dnia 11 września 2014 r., II PK 286/13, OSNAPiUS 2016/1/7/s. 62).

Apelację od powyższego wyroku wniosła strona pozwana zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego art. 72 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela poprzez nakazanie udzielenia powódce urlopu dla poratowania zdrowia w sytuacji, gdy powódka nie przepracowała bezpośrednio przed udzieleniem urlopu okresu 7 lat w pełnym wymiarze zajęć.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja strony pozwanej zasługuje na uwzględnienie.

Powódka U. K. zgłosiła roszczenie o udzielenie urlopu dla poratowania zdrowia i Sąd pierwszej instancji zaskarżonym wyrokiem nakazał pozwanej udzielenie powódce tego urlopu w okresie od dnia 10 maja 2017r. do dnia 31 sierpnia 2017r. Takie roszczenie jest jednak aktualne tylko do momentu wskazanej daty zakończenia urlopu dla poratowania zdrowia. W rozpoznawanej sprawie data ta minęła 31 sierpnia 2017r. Przy uwzględnieniu tej okoliczności, która nastąpiła już po wydaniu wyroku przez Sąd pierwszej instancji, Sąd Okręgowy uznał, iż roszczenie powódki o udzielenie urlopu dla poratowania zdrowia uległo dezaktualizacji, co już oznacza konieczność zmiany zaskarżonego orzeczenia poprzez oddalenie powództwa.

W tym miejscu wskazać należy, że Sąd drugiej instancji jest sądem merytorycznym i postępowanie apelacyjne jest kontynuacją postępowania merytorycznego. Oznacza to, że Sąd taki ma obowiązek wziąć pod uwagę zmiany stanu faktycznego, które nastąpiły w trakcie postępowania odwoławczego. Zgodnie bowiem z art. 316 § 1 k.p.c., który ma zastosowanie również w postępowaniu odwoławczym przez odesłanie z art. 382 k.p.c., po zamknięciu rozprawy sąd wydaje wyrok, biorąc za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy (zasada aktualności). Pojęcie „stan rzeczy” oznacza okoliczności faktyczne ustalone przed zamknięciem rozprawy, w tym zmiany stanu faktycznego jakie nastąpiły w toku postępowania apelacyjnego oraz stan prawny, to jest obowiązujące przepisy, które mogą stanowić podstawę rozstrzygnięcia (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2016 roku, II PK 238/15, Lex nr 2188225; z dnia 13 marca 2012 roku, II PK 173/11, OSNP 2013/3-4/35; z dnia 18 października 2011 roku, II UK 51/11, OSNP 2012/21-22/267; z dnia 16 marca 2011 roku, I UK 331/10, Lex nr 811826; z dnia 28 kwietnia 2010 roku, I UK 339/09, Lex nr 607444).

Niezależnie od wskazanej powyżej przyczyny oddalenia powództwa Sąd drugiej instancji wskazuje również, że powódka, wbrew stanowisku zaprezentowanemu przez Sąd pierwszej instancji, nie spełniała przesłanek do udzielenia jej urlopu dla poratowania zdrowia.

Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił, że powódka legitymuje się ponad siedmioletnim okresem zatrudnienia w pozwanej szkole oraz że jest zatrudniona na czas nieokreślony -obecnie w pełnym wymiarze zajęć. Sąd ten poczynił również ustalenia co wymiaru zajęć, w jakim zatrudniona była powódka na przestrzeni całego okresu zatrudnienia u pozwanego, tj. od początku zatrudnienia aż do chwili wystąpienia z wnioskiem o udzielenie spornego urlopu. Z ustaleń tych wynika, że w okresie lat szkolnych od 1989/1990 do 2011/2012 pracowała ona w pełnym wymiarze zajęć, następnie w latach szkolnych 2012/2013 i 2013/2014 pracowała w niepełnym wymiarze zajęć 16/18 godzin zajęciowych i od roku szkolnego 2014/2015 do chwili obecnej ponownie pracuje w pełnym wymiarze zajęć.

Zgodnie z treścią art. 73 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela (Dz.U.t.j. z 2017r., poz. 1189 z późn.zm.) nauczycielowi zatrudnionemu w pełnym wymiarze zajęć na czas nieokreślony, po przepracowaniu co najmniej 7 lat w szkole, dyrektor szkoły udziela urlopu dla poratowania zdrowia, w celu przeprowadzenia zaleconego leczenia, w wymiarze nieprzekraczającym jednorazowo roku, z zastrzeżeniem ust. 2. Stosownie natomiast do ust. 4 art. 73 okres siedmioletniej pracy w szkole, uzasadniający prawo do urlopu, powinien przypadać bezpośrednio przed datą rozpoczęcia urlopu dla poratowania zdrowia. Wymóg siedmioletniego okresu pracy w szkole dotyczy udzielenia pierwszego urlopu dla poratowania zdrowia.

To ostatnie uregulowanie wskazujące, że okres siedmioletniej pracy w szkole powinien przypadać przed datą rozpoczęcia urlopu i określenie go okresem „uzasadniającym prawo do urlopu” prowadzi do wniosku, że wymóg przepracowania co najmniej 7 lat w szkole, zawarty w ustępie 1 art.73, nie stanowi jedynie wymogu w zakresie ogólnego stażu pracy nauczyciela, którego osiągnięcie pozwala mu ubiegać się o udzielenie urlopu, ale powinien być odnoszony do przesłanki zawartej w ustępie 1 wskazanego przepisu, statuującej wymóg zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy. Reasumując, warunkiem udzielenia nauczycielowi urlopu dla poratowania zdrowia jest przepracowanie przez niego w pełnym wymiarze czasu pracy co najmniej 7 lat bezpośrednio przed datą rozpoczęcia takiego urlopu. Na stanowisku takim stoi również Sąd Najwyższy, który w uzasadnieniu wyroku z 13 grudnia 2012r. w sprawie II PK 137/12 (OSNP 2013/21-22/245), wskazał na konieczność wykładni funkcjonalnej powołanych wyżej uregulowań i odwołując się do celu i istoty urlopu dla poratowania zdrowia, wyraził pogląd, że nauczyciel ma prawo do pierwszego urlopu dla poratowania zdrowia po przepracowaniu co najmniej 7 lat w zawodzie nauczyciela w pełnym wymiarze zajęć, bezpośrednio przypadających przed datą rozpoczęcia urlopu dla poratowania zdrowia. Sąd Okręgowy w całości podziela stanowisko Sądu Najwyższego zaprezentowane w powyższym orzeczeniu.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że w okresie 7 lat bezpośrednio poprzedzających datę rozpoczęcia żądanego urlopu dla poratowania zdrowia powódka nie pracowała w pełnym wymiarze zajęć. Dlatego nie spełniała przesłanek do udzielenia jej tego urlopu.

Sąd drugiej instancji podkreśla tutaj, że urlop dla poratowania zdrowia jest szczególnym uprawnieniem osób wykonujących zawód nauczyciela i warunki uzasadniające skorzystanie z tego przywileju muszą być spełnione ściśle. Przepisy ustawy Krata Nauczyciela nie przewidują żadnej możliwości przyjęcia, że według uznania dyrektora w danym przypadku nauczyciel – pomimo braku spełnienia przesłanek – może jednak skorzystać z tego uprawnienia.

Sąd pierwszej instancji w pisemnym uzasadnieniu wyroku powołując się na stanowisko zaprezentowane przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 11 września 2014r., II PK 286/13, Lex nr 1552143 wskazał na konieczność rozważania, czy ograniczenie wymiaru zajęć (pensum) zostało w przypadku powódki wprowadzone zgodnie z prawem.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika jednak, że ograniczenie wymiaru zajęć dla powódki odbyło się zgodnie z wymogami przewidzianymi w art. 22 ust. 2 ustawy Karta Nauczyciela.

Stosownie do tego przepisu zasada ograniczenia zatrudnienia nauczyciela zatrudnionego na podstawie mianowania do wymiaru nie niższego niż 1/2 obowiązkowego wymiaru zajęć i proporcjonalnego zmniejszenia wynagrodzenia może być - za zgodą nauczyciela - stosowana również w wypadku, gdy z przyczyn, o których mowa w art. 20 ust. 1, nie ma możliwości zatrudnienia nauczyciela w pełnym wymiarze zajęć oraz nie istnieją warunki do uzupełnienia tygodniowego obowiązkowego wymiaru zajęć dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych w innej szkole. W razie braku zgody nauczyciela zatrudnionego na podstawie mianowania na ograniczenie wymiaru zatrudnienia i proporcjonalne zmniejszenie wynagrodzenia, stosuje się przepisy art. 20.

Powódka wyraziła zgodę na ograniczenie wymiaru zajęć. Wprowadzenie zatem ograniczenie wymiaru zajęć odbyło się w sposób przewidziany prawem. Z przedstawionych przez stronę pozwaną dokumentów wynika również, że dla powódki nauczyciela języka polskiego była możliwość przydzielenia jej jedynie w latach szkolnych 2012/2013 i 2013/2014 - 15 godzin z tego przedmiotu zgodnie z planem nauczania (w każdym z oddziałów - klasa IV, V i VI było po 5 godzin języka polskiego). Dodatkowo przydzielona została 1 godzina wychowawcza. Poza wskazanymi latami szkolnymi celem zatrudnienia powódki w pełnym wymiarze zajęć przydzielano jej dodatkowe godziny tj. godzinę dyrektorską na język polski, godziny pracy w świetlicy, przy czym godziny te nie wynikały jednak z planu nauczania (dowód: akta osobowe powódki w załączeniu).

Sąd drugiej instancji zauważa tutaj też, że sytuacja do której odnosi się wyrok Sądu Najwyższego w sprawie II PK 286/13 dotyczyła wprowadzonego ograniczenia wymiaru zajęć (pensum) w sposób sprzeczny z treścią art. 22 ust. 2 ustawy Karta Nauczyciela - na skutek dokonania wypowiedzenia zmieniającego. W przypadku powódki ograniczenie wymiaru zajęć nastąpiło natomiast w sposób przewidziany w art. 22 ust. 2 - za zgodą nauczyciela.

Na zakończenie rozważań wskazać należy, że przedłożone przez powódkę, w trakcie postępowania apelacyjnego, nowe orzeczenie lekarskie z dnia 12 października 2017r. stwierdzające konieczność udzielenia urlopu dla poratowania zdrowia w okresie od dnia 1 października 2017r. do dnia 30 października 2018r. było bez znaczenia w rozpoznawanej sprawie. Sąd drugiej instancji rozpoznawał bowiem apelację strony pozwanej od orzeczenia Sądu pierwszej instancji, którym nakazano pracodawcy udzielenia powódce urlopu dla poratowania zdrowia w okresie od dnia 10 maja 2017r. do dnia 31 sierpnia 2017r. Przedmiotem postępowania przed Sądem drugiej instancji nie było żądanie udzielenia urlopu dla poratowania zdrowia za dalszy okres – tego nie dotyczyła apelacja strony pozwanej.

Ponadto stosownie do treści art. 383 k.p.c. w postępowaniu apelacyjnym nie można rozszerzyć żądania pozwu ani występować z nowymi roszczeniami.

Mając powyższe na uwadze na mocy art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok oddalając powództwo.

Na mocy art. 102 k.p.c. odstąpiono od obciążania powódki obowiązkiem zwrotu stronie pozwanej kosztów procesu z uwagi na skomplikowany prawny charakter sprawy.

Sędzia Przewodnicząca Sędzia

(-) SSR(del.) Magdalena Kimel (-) SSO Małgorzata Andrzejewska (-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek